

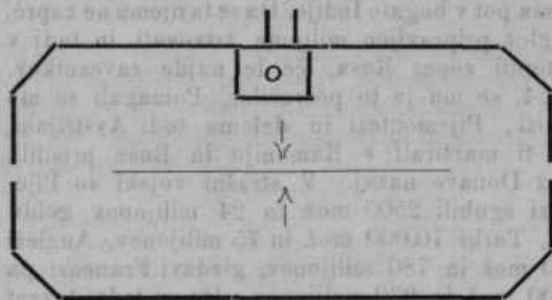
za nos voditi in v neumno turkoljubje zapeljati. Kdor nima priložnosti brati sedanjih nemških-liberalnih in magjarskih listov, ta si blizu ne more domisliti, kolika nesramnost se v njih šopiri. Dobro vedó, kake zverine so Turki, kako Bolgare vesijo, ženske skrunijo, ranjence umarjajo; dobro jim je znano, kako Rusi povsod z Turki človeški ravnaajo. Ali jim ne velja ne pravica ne resnica, jim velja natančno, psovati, grditi in legati. Junaški Črnogorci [so jim „tolovaji“, vrli Srbi „tatovi“, pošteni Rumuni „lopovi“ hrabri ruski rojaki „mevže in pijanci“, le Turk, ta je človek, plemeniten in hraber. Vrh tega pa lažejo tako nesramno, da je težko povedati, kaj je večje, ali teh pisunov predrznost, da se upajo toliko ljudi vsaki den nalogati, ali teh ljudi pahnenost, da take laži plačujejo, berejo in verujejo. V dokaz bodi sledeče: prijatelj časnika „Finanzielle Fragmente“ si je dal truda ter sestavil iz raznih dunajskih listov vojiskina poročila, katera so se pozneje izkazala kot neresnična, kot lažnjiva. Bitve, za katere ne vedó ne Rusi, ne Turki, so bile v „Neue Fr. Presse“ 13., v „Presse“ 3., v „Deutsche Zeitung“ 7., v „Fremdenblatt“ 1., v „N. W. Tagblatt“ 19., v „Extrablatt“ 17., v „Morgenpost“ 5., v Vorstadt-Ztg.“ 9., v „Tagespresse“ 2., v „Wiener Abendpost“ 1. V teh bitkah je palo po poročilih: „N. F. Presse“ 390.000 Rusov, „Presse“ 12.000 Rusov, „Deu. Ztg.“ 176.000 Rusov in 5000 Rumuncv (poleg tega omenja ta list, da so Turki zapodili jeden rusk polk v Dunav), „N. W. Tagblatt“ 210.000 Rusov, „Extrablatt“ 380.000 Rusov, „Morgenpost“ 140.000 Rusov, „Fremdenblatt“ 27.000 Rusov, „Vorstadt-Zeitung“ 10.000 Rusov, „Tagespresse“ 4000 Rusov. O turških izgubah tako malo govore, kakor Turki sami. Iz Sibke so se Rusi umeknili po poročilih: „N. Fr. Presse“ 7krat, „N. W. Tagblatt“ 11krat, „Presse“ 4krat, „Extrablatta“ 7krat, „Vorstadt-Zeitung“ 3krat, „Tagespresse“ 1krat, „Fremdenblatta“ 1krat, „Wiener Abendpost“ 2krat. Sploh ti nesramni lažnjivci so več Rusov na papirju ubili in pokrustali, kakor jih je črez Donavo šlo, o Turkih pa pišejo, kakor da bi bili vsi neumarjoči. Da pa Turk ni neumerjoč, da bo Turčija propala v kljub angleškemu denarju, magjarskemu ropotu, strahupetnemu jadikovanju nemških turkoljubov in brezsravnemu laganju nemških-magjarskih in judovskih listov, to nam bo sijajno pokazala bližnja prihodnost! Bati se nam ni treba nič.

Gospodarske stvari.

Gnojšče in njegova naprava.

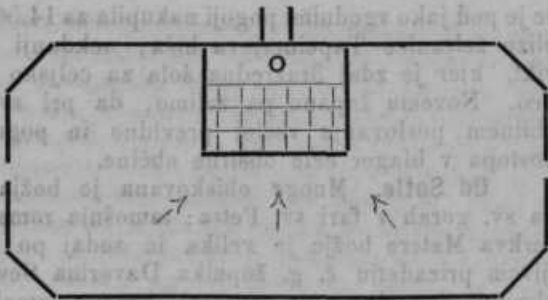
M. Navadna shramba gnoja je gnojšče. Primerno napravljeno gnojšče je za celo gospodarstvo jeden najvažnejših prostorov. Ko bi kmetovavci preuda-

riti in prerajati hoteli, koliko zgubo trpijo po napačnem gnojšču, gotovo bi se ne zbal malih stroškov in neznatnega truda, ki ga naprava prikladnega gnojšča prizadeva. Kakošne lastnosti mora pa dobro in pametno napravljeno gnojšče imeti? Gnojšče mora naj poprej blizu hlevov biti; ne sme biti previsoko, ne prenizko, da se gnojnica ne more odtekati in da se deževnica in snežnica ne more na njem stekati. Rob ali kraji gnojšča morajo biti taki, da vode ne prepuščajo. Dno gnojšča mora biti viseče na jedno ali drugo stran in mora imeti tlak, najboljši iz kamnja, da se gnoj iz gnojšča lahko izvaža, da pa tudi gnojnica v zemljo ne vhaaja. Namesto kamenatega tlaka pa včasih in mestoma tudi zadostuje močna plast ilovice ali glin, ki ne prepušča gnojnice. Taka ilovičasta ali glinasta plast na dnu gnojšča se mora pa vsakega drugega ali tretjega leta z gnojem vred na polje ali travnik izvoziti, ker se v taki prsti veliko dobro gnojivnih tvarin nabere, ki poljskim pridelkom dobro denejo. Prav porabno gnojšče mora imeti nizek zid ob krajeh, da se tako odtok in pritok vsakojake tekočine zabrani. Dalje mora imeti lego, ki je proti soncu in vetru zavarovana. Za ta namen se priporoča, da se okoli gnojšča drevje ali grmovje nasadi. Posebno pri- lično drevje za to je sivi in beli topol, lipa in divji kostanj. Ogradi se gnojšče tudi z plotom. V tako ograjeno gnojšče se potem rado spušča mlada živina, da po gnoju semtertje hodi in ga stepta, kar gnoju posebno hasne. Tudi za pri- ležen vhod in izhod iz gnojšča je treba skrbeti. Tik gnojšča ali pa na njem se mora napraviti shramba za gnojnico, v katero se iz hleva odcejajoča scavnica steka. Stene te shrambe morajo na vsak način dobro obzidane biti. Včasih se nabajate po dve takih gnojničnih shramb na gnojšču, jedna za scavnico, ki iz hleva priteka in ki se dostikrat za neposredno gnojenje z gnojnico rabi, deloma pa za polivanje gnoja z njo služi. Druga shramba dostikrat na nasprotni strani, v katero se gnojnica iz gnojevega kupa steka.

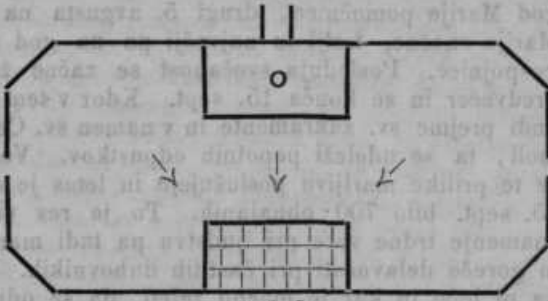
pod. 1.

Prva podoba nam predstavlja najprostejšo sorto gnojšča z jedno gnojnično shrambo. Pušice kažejo, kam da gnojščno dno visi. Gnoj- nica se bode tedaj na takem gnojšču na sredi zbirala.

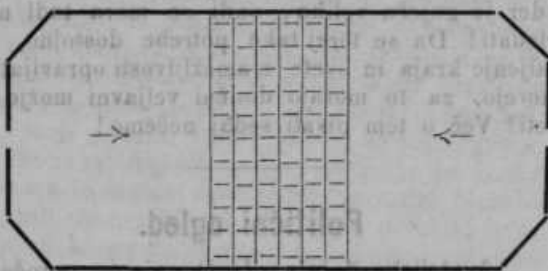
pod. 2.

Druga podoba nam kaže že boljše gnojišče. Tu visi dno proti gnojnični shrambi, kakor pušiče kažejo, ki je na pol z latami prekrižana, skozi ktere gnojnica v jamo teči more.

pod. 3.

V tretji podobi vidimo dvojce shramb, katerih jedna je z latami prekrižana.

pod. 4.

Četrta podoba kaže gnojišče, ki ga je umni kmetovalec Schwerz nasvetoval in priporočal. Gnojnična shramba gre tu prek gnojišča od jedne podolgovate strani do druge, in je tudi z močnimi latami prekrižana. Drugo in tretje gnojišče ima pred prvim bistvene prednosti. Pri prvem se pri daljšem deževanju na dnu gnojišča nabere mnogo tekočine, tako, da spodnje plasti gnoj v vodi ležijo, po kateri gnojeva dobrota znatno škodo trpi. (Konec prihodnjich.)

Sadje- in vinorejska šola pri Mariboru je objavila tiskano oznanilo in cenik, po katerem bo prihodnjo zimo in spomlad razprodajala 2letne in močne 1letne sadike (Wurzelreben) in rožje raznih vinskih trt, potem požlahtnjena visoka in pritlična drevesca raznih jabelčnih, hruškovih itd. sort. Raznih vinskih sort za pridelovanje belega in črnega vina je 24. Sadike stanejo po 16—20 fl.

1000, 100 sadik pa po 1 fl. 80 kr. — 2 fl. 30 kr. Rozge ali bilfe (Schnittreben) so po 5—3 fl. 1000, 100 rozeg ali bilf se pa dobi po 40—80 kr. Iz lastne skušnje zamoremo reči, da je blago zanesljivo dobro. Namiznih sort vinske trte je vseh 53. Tudi prava ameriška izabela, Catawba in York Madeira se ondi dobi. Ove sorte rastejo močno v les in sodijo za hitro pokritje senčnih šetalšč in za prevlečenje hišnih zidov itd. Jabelčna in hruškova drevesca veljajo po 40—50 kr. in so tako lepa in krepka, da jih je veselje gledati. Pritlikovci se dobijo po 30—40 kr., cepiči v spomladi pa po 5 kr. 10 cepičev ene sorte tudi po 30 kr. Tudi tukaj opomnimo iz lastne skušnje, da je blago dobro in kdor želi kako novo in žlahtno jabelčno ali hruškovo sorto, naj se obrne do ravnateljstva sadje- in vinorejske šole! Mnogi čislajo debele žlahtne jagode; ova šola ima jagodne sadike najžlatniših sort na prodaj, sadike po 3 kr., 10 sadik ene sorte po 25 kr. in 100 po 2 fl. Plačuje se naprej ali pa proti poštnemu povzetju.

Sejmovi: 8. okt. Dobrna, sv. Helena; 10. okt. Orešje; 11. okt. Radasgaves.

Dopisi.

Iz celjske okolice. (Poskušnje na ljudskih šolah.) Očitne poskušnje na ljudskih šolah so bile nekdanj imenitne in velevažne. Odkar se je pa Cerkvi upliv do šolskega podučevanja odvzel, zginila je tudi ta važnost. Kdo se zmeni dandanes za šolski sklep? Ko bi ga duhovniki iz prižnic ne oznanjevali, nikdo bi zanj ne vedel. Očitne poskušnje so odpravljene in šola je tako sploh veliko svoje veljave pri ljudeh zgubila. Dokler so duhovniki še imeli besedo pri šoli, so stariši kaj radi prihajali k poskušnjam poslušati, kaj so se njih otroci naučili. Zdaj je vse drugače. Razun šol. svetovalec nikdo k njej ne pride; učitelj nje tudi ne potrebuje, ker itak učence celo leto izprašuje. — Največje veselje za šolsko mladino bilo je nekdaj obdarovanje ob koncu šolskega leta. Sedaj se mora 6—14letni deček, deklica, pridno učiti, ne zavoljo pohvale, ali kakega darilca, ampak iz prepričanja, da mu bo nauk v življenju koristen in blagosen! Moj Bog! Vojak, prostak ali general, ki se je za cesarja, za dom, hrabro vojskoval, premagal sovražnika, se veseli, ako ga vojskovodja pohvali, ako mu v znamenje srčnosti in hrabrosti podeli kako odliko, — in kdo bi mu veselja ne privoščil? Le otrok, ki še ne ve ceniti vrednosti naukov, ki mu jih učenik razlaga, ne smeje vedeti, da zasluži pohvale! Človek nevoljen opazuje, da ni nobenega zaupanja več došel, vse je mlačno, še pogovarjajo se ljudje le neradi o njih; le tožbe nad strašanskimi šolskimi plačili se čujejo. In ti so res veliki. Dokler morajo beriči in žandarji otroke v šolo goniti, njih stariše v kajhe zapirati,